

137. Bijbelstudie over MENGUNJUNGI ORANG SAKIT - ZIEKENBEZOEK BIQUR CHOLIM ביקור חולים

Deel 2: Jacobus 5:14-16

In het eerste deel van deze tweedelige bijbelstudie over het ziekenbezoek hebben we gekeken, hoe men hiermee omgaat in de Joodse traditie. Wij maakten daarvoor hoofdzakelijk gebruik van de Talmud en de Mishna. In het tweede deel gaan we kijken wat Jacobus 5:14-16 daarover te zeggen heeft, want deze tekst over de ziekenzalving wordt in de christelijke traditie als leidraad gebruikt. Toch roepen deze drie verzen ook vragen op, want hoe verschillend deze instructies door de diverse denominaties worden opgevat blijkt al uit het feit, dat enerzijds het rooms-katholieke 'laatste oliesel' en anderzijds spectaculaire charismatische genezingsdiensten hierop gebaseerd zijn. Hoe moeten wij daarmee omgaan? In hoeverre zijn de instructies, die Ya'aqov [Jacobus] in zijn brief aan de messiasbelijdende Joden van zijn tijd gegeven heeft, nog van toepassing? En zo ja, hoe moeten wij deze instructies verstaan en uitvoeren? Zo duidelijk als ze op het eerste gezicht lijken, blijken ze na het lezen in andere vertalingen niet te zijn. Laten we derhalve de drie verzen eerst achter elkaar in zijn geheel lezen en daarna de teksten halveren om de zes zinnen één voor één nader onder de loep te nemen. Ik citeer uit de NBG-vertaling: *"Is er iemand bij u ziek? Laat hij dan de oudsten der gemeente tot zich roepen, opdat zij over hem een gebed uitspreken en hem met olie zalven in de naam van de Eeuwige. En het gelovige gebed zal de lijder gezond maken, en de Eeuwige zal hem oprichten. En als hij zonden heeft gedaan, zal hem vergiffenis geschonken worden. Belijdt daarom elkander uw zonden en bidt voor elkander, opdat gij genezing ontvangt. Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt!"* (יעקב Ya'aqov [Jacobus] 5:14-16). En nu uit de Nieuwe Bijbelvertaling: *"Laat iemand die ziek is de oudsten van de gemeente bij zich roepen; laten ze voor hem bidden en hem met olie zalven in de naam van de Eeuwige. Het gelovige gebed zal de zieke redden, en de Eeuwige zal hem laten opstaan. Wanneer hij gezondigd heeft, zal het hem vergeven worden. Beken elkaar uw zonden en bid voor elkaar, dan zult u genezen. Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet!"* Wat valt u bij het lezen van de beide vertalingen op? Dat er enkele essentiële verschillen in zitten. *"Het gelovige gebed zal de lijder gezond maken"* is niet hetzelfde als: *"Het gelovige gebed zal de zieke redden!"* - *"En de Eeuwige zal hem oprichten"* is niet hetzelfde als: *"En de Eeuwige zal hem laten opstaan!"* - *"Bid voor elkander opdat gij genezing ontvangt"* is ook niet hetzelfde als: *"Bid voor elkaar, dan zult u genezen!"* Ziet u het verschil? Zo niet, dan ziet u het straks wel, als ik vers voor vers met u zal doornemen. Voordat we daarmee beginnen wil ik voor een beter begrip de gehele tekst eerst nog in de Indonesische en Javaanse vertaling citeren: **Bahasa Indonesia:** *"Adakah seseorang di antara kamu yang menderit sakit? Biarlah dia memanggil para tua-tua gereja dan biarlah mereka berdoa baginya seraya mengurapinya dengan minyak dalam Nama Tuhan. Dan doa iman akan menyembuhkan yang sakit itu, dan Tuhan akan membangunkan dia. Dan jika dia telah melakukan dosa, hal itu akan diampunkan kepadanya. Akulah kesalahan seorang terhadap yang lain dan saling mendoakanlah seorang terhadap yang lain, supaya kamu dapat disembuhkan. Doa orang yang benar, ketika bekerja, memiliki kekuatan yang besar!"* **Javaans:** *"Nèk ènèng sedulur sing lara, penuntun-penuntuné pasamuhan kudu dityeluk. Dadiné sedulur-sedulur kuwi bisa ndongakké sing lara lan ngusapi lenga ing jenengé Gusti. Pandongané para penuntun sing nganggo pengandel bakal nambani sing lara lan nèk dèkné nduwé salah, Gusti uga bakal ngapura. Mulané, sing lara kudu ngomongké salahé lan liya-liyané kudu ndongakké sing lara supaya bisa mari. Awit kowé kudu ngerti para sedulur, pandongané wong sing manut kekarepané Gusti kuwi gedé kwanané!"*

Laten we voor de uitleg nu met de eerste helft van vers 14 beginnen:

Vers 14a:

“Is er iemand bij u ziek? Laat hij dan de oudsten der gemeente tot zich roepen...”

Bahasa Indonesia: “Adakah seseorang di antara kamu yang menderita sakit? Biarlah dia memanggil para tua-tua gereja...”

Javaans: “Nèk ènèng sedulur sing lara, penuntun-penuntuné pasamuhan kudu dityeluk...”

Hier geeft Ya'aqov [Jacobus] instructies voor het geval iemand ziek is. Maar wie is die zieke? Het is iemand uit de doelgroep aan wie zijn brief gericht is. Hij begint namelijk met de vraag: “Is iemand bij u ziek?” Statenvertaling: “onder u”. De woorden “bij u” of “onder u” houden dus in dat we eerst moeten weten aan wie de brief geschreven is. Wel, voor zover ik weet, is dit de oudste brief uit B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament], of beter gezegd: de oudste brief die bewaard is gebleven. Volgens hoofdstuk 1, vers 1 heeft Ya'aqov zijn brief aan de twaalf stammen in de verstrooiing geschreven, dat wil zeggen aan de messiasbelijdende Joden buiten Jeruzalem, die volgens מַפְעֻלוֹת Mifa'alot [Handelingen] 8:1-3 vanwege de hevige vervolgingen door Sha'ul [Saulus] waren gevlucht naar Shom'ron [Samaria] en de buurlanden. Ook kunnen wij daarbij denken aan de drieduizend bekeerde Joden uit allerlei landstrekken, waarvan de meeste wel na hun onderdompeling en na de viering van Chag haShavuot [het Pinkstersfeest] weer naar hun eigen woonplaats terugkeerden en daar huisgemeenten hebben gesticht. Aan deze gemeenten in de diaspora was de brief van Ya'aqov gericht. Door de woorden “Is er iemand bij u ziek” gaat het dus niet om elke willekeurige zieke, maar om een gelovige zieke die deel uitmaakt van een huisgemeente. Helaas is het “bij u” of “onder u” in de Nederlandse Nieuwe Bijbelvertaling weggelaten. Maar hoe ziek is deze zieke eigenlijk? Wat is de aard van zijn ziekte? Daarvoor moeten we even kijken, welk woord er in de Griekse grondtekst daarvoor gebruikt wordt. Het Grieks kent namelijk verschillende woorden voor ziek zijn. In dit vers vinden we het woord ἀσθενεῖ asthenei en gezien dit woordgebruik hebben we alle reden om aan te nemen dat het hier niet om een onschuldig griepje of tijdelijke rugpijn gaat, maar dat die persoon ernstig ziek is. Het werkwoord ἀσθενέω astheneō betekent naast ‘ziek zijn’ namelijk ook ‘zwak’, ‘geen kracht meer hebben’ en daaruit blijkt, dat het hier om een ernstige lichamelijke ziekte gaat, die een behoorlijke fysieke uitputting teweeg heeft gebracht en de zieke ernstig verzwakt heeft. In de rooms-katholieke kerk gaat men ervan uit, dat deze persoon zelfs dodelijk ziek is en op sterven ligt. Zij baseert daarom op deze Bijbeltekst het zogenaamde laatste oliesel, dat bediend wordt aan terminale patiënten. De protestantse kerken daarentegen zijn van mening, dat dit hier niet de bedoeling is, maar dat het gebed en de zalving door de oudste gericht moet zijn op het herstel van de zieke. Hoe dan ook, omdat het in deze tekst gaat om een gelovige die ernstig ziek is, zie ik een duidelijke reden waarom hij niet zelf naar de oudsten toe gaat, maar de oudsten bij zich moet roepen. Wie zijn deze oudsten? In Het Boek wordt dit tekstgedeelte als volgt vertaald: “Als iemand ziek is, laat hij de voorganger van de gemeente vragen, bij hem te komen,” en in de Groot Nieuws Bijbel: “Als iemand van u ziek is, moet hij de bestuurders van de gemeente laten roepen.” Als we dit zo lezen, dan ligt het voor de hand om bij de term ‘oudsten’ inderdaad aan speciale ambtsdragers van de gemeente te denken zoals dominee's, pastorale werkers en ouderlingen, ongeacht de leeftijd van deze ‘oudsten’. Dat is volgens mij onjuist. Het hedendaagse gebruik in talrijke kerken om ook jonge snotneuzen tot oudsten c.q. ouderlingen en tot leden van de oudstenraad te benoemen, is naar mijn mening net zo onlogisch en onbijbels als het heilig Avondmaal op de zondagochtend. Men heeft de letterlijke betekenis van deze termen losgelaten. In bijbelse tijden was dat anders. Evenals vandaag de dag bij de natuurvolken de stamoudsten nog steeds ook de oudsten qua leeftijd zijn, zo was dat in Israël en zelfs in Europa toen ook het geval. In de oudstenraad zaten daadwerkelijk de oude mannen en beslist geen twintigers zoals nu het geval is. Niet voor niets zit het woord ‘senior’ in ‘senaat’. En zo kan het Griekse woord πρεσβύτερος presbyteros, dat in het Nieuwe Testament doorgaans gebruikt wordt voor een officiële functie in de gemeente, ook gewoon ‘oude man’ betekenen, zoals in Handelingen 2:17 en 1 Timotheüs 5:1. Ook het Hebreeuwse woord זָקֵן zaqen betekent zowel ‘oudste’ of ‘ouderling’ als functie alsook ‘oude man’, ‘bejaarde’ of ‘grijsaard’. Interessant is in dit verband het Hebreeuwse woord voor ‘baard’: זָקֵן zaqan. Evenals bij alle andere volken was het ook onder de Israëlieten in bijbelse tijden vanzelfsprekend, dat de oudsten van het volk

vanwege hun leeftijd, wijsheid en inzicht werden belast met leiding geven, toezicht houden en het geven van advies. De jongeren worden in 1 Petrus 5:2-5 vermaand om aan de oudsten onderdanig te zijn. Daaruit blijkt duidelijk, dat een jonge man geen oudste kon zijn, maar dat de oudsten ook qua leeftijd de oudsten waren. Ten tijde van Yeshua werden in Jeruzalem ook de leden van het Sanhedrin, de Hoge Raad, die de rechterlijke en uitvoerende macht bezat, de 'oudsten van het volk' genoemd (zie o.a. מַתִּיתָיָהוּ Matit'yahu [Mattheüs] 21:23, 26:3). Die bedoelde Ya'aqov in zijn brief echter niet. Hij heeft het over de oudsten van de plaatselijke gemeente waartoe de zieke behoort. Zij moeten door de zieke worden geroepen voor gebed en zalving, de oudsten van zijn eigen gemeente en niemand anders. Ya'aqov schreef dus niet, dat de zieke een beroep zou moeten doen op speciale gebedsgenezers en hij stimuleert de zieke ook niet om allerlei spectaculaire genezingsdiensten te bezoeken, waarin men gepusht wordt om naar voren te komen en na veel vertoon van wonderbaarlijke genezingen de emmers rondgaan voor de collecte. Nee, de zieke moet de oudsten van zijn eigen gemeente bij zijn ziekbed laten komen.

Vers 14b:

"...opdat zij over hem een gebed uitspreken en hem met olie zalven in de naam van de Eeuwige."

Bahasa Indonesia: *"...dan biarlah mereka berdoa baginya seraya mengurapinya dengan minyak dalam Nama Tuhan."*

Javaans: *"...dadiné sedulur-sedulur kuwi bisa ndongakké sing lara lan ngusapi lenga ing jenengé Gusti."*

Wat moeten deze oudsten doen? Zij moeten bidden, niet gebieden! De oudsten moeten over de zieke een gebed uitspreken en geen genezing claimen zoals de gebedsgenezers dat doen! Ook moeten ze de zieke met olie zalven in de naam van de Eeuwige, maar het bidden staat hier centraal. Daar komt het zalven wel bij, maar dat is niet de hoofdzaak, want het dient slechts ter ondersteuning van het gebed. Het is immers niet de zalfolie, die de genezing bewerkt, maar het gelovige gebed. Daar zal ik straks bij de uitleg van vers 15a nog nader op ingaan, maar eerst wil ik even stil staan bij de zalving met olie. Die roept namelijk ook een aantal vragen op: Wat is het nut van de zalving en wat is de betekenis van die olie? Dient de olie als een geneesmiddel of heeft het slechts een symbolische betekenis? Bij welke ziekten moet ziekenzalving door de oudsten toegepast worden en bij welke niet? Waar trekken wij een grens? Welke toegevoegde waarde heeft de zalving met olie? Welke olie moeten de oudsten gebruiken? Vragen en nog eens vragen. En dan nog een belangrijke vraag: wat zegt de Bijbel over de ziekenzalving? Wel, over de ziekenzalving eigenlijk niet zo veel. Behalve in Jacobus 5:14 wordt dit slechts in Marcus 6:13 genoemd. Daar staat, dat de apostelen vele zieken met olie zalfden en hen genazen. Toch evenals de apostelen mogen ook de oudsten dat zalven van de zieken niet in eigen kracht en op eigen gezag doen, maar in de naam van Yeshua. We zitten echter nog steeds met de vraag, wat het doel, het nut en de betekenis van de ziekenzalving is. We kennen vanuit de Schrift meerdere soorten zalving met olie en het Grieks kent twee werkwoorden die voor het 'zalven' gebruikt worden: ἀλείφω aleiphō voor gewone zalvingen en χρίω chriō (waar de titel χριστός christos [gezalvde] vandaan komt) voor religieuze zalvingen. De TeNaCH [het Oude Testament] is weliswaar in het Hebreeuws geschreven, maar om de betekenis van een bepaald Grieks woord in het Nieuwe Testament te achterhalen maakt men vaak gebruik van de Septuaginta, de Griekse vertaling van de TeNaCH om te kijken naar de manier waarop hetzelfde Griekse woord daar gebruikt wordt. Vandaar dat we konden achterhalen, dat voor het zalven van koningen, priesters en profeten meestal het laatstgenoemde werkwoord χρίω chriō gebruikt wordt. Deze zalving werd gedaan als symbool voor de vervulling met en de werking van Ruach haQodesh [de Heilige Geest], om de geroepen ambtsdragers ervoor klaar te maken, hun functie uit voeren zoals we zien in שמות Sh'mot [Exodus] 30:22-33; שמואל א Sh'mu'el alef [1 Samuël] 16:13; מלכים א [1 Koningen] 1:39 en 20:16). Deze zalving is echter niet van toepassing op de zieken, want niet elke zieke is een koning, priester of profeet. Bovendien zou daarvoor beslist geen gewone olijfolie gebruikt mogen worden, maar het speciale welriekende zalfolie, dat van mirre,

kaneel, kalmoes, kassie en olijfolie bereid werd, zoals in שמות Sh'mot [Exodus] 30:22-25 staat beschreven. Daar komt nog bij, dat dit speciale zalfolie niet alleen op het voorhoofd gesmeerd werd, maar rijkelijk over de gezalfde uitgegoten werd, wat bij een zieke in zijn bed niet aan te bevelen is. Daarom wordt door Jacobus dan ook het woord χρίω chriō niet gebruikt voor het zalven van de zieke, maar het werkwoord ἀλείφω aleiphō, dat naast 'zalven' ook 'insmeren' of 'inwrijven' betekent. Dit werkwoord wordt in de Schrift voor diverse andere soorten van zalving gebruikt, die we even de revue laten passeren. Zowel in TeNaCH [het Oude Testament] alsook in B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament] wordt zalving met olie toegepast in het kader van reiniging (Lev 14:15-18), verzoening, heiliging en (hernieuwde) wijding aan de Eeuwige. Verder als teken van geestelijke vreugde (Ps 23:5), eerbetoon en verzorging (Lc 7:46 en Mt 26:6,7). De olie diende echter ook als een soort geneesmiddel (Jes 1:6; Lc 10:34), dat door de rabbijnen ter bestrijding van o.a. huidaandoeningen, spierpijn en hoofdpijn werd aanbevolen alsook voor de verzorging van wonden, zoals we dat uit het bekende verhaal van de barmhartige Samaritaan kennen. Maar ja, de medicinale toediening van olie, die alleen voor uitwendig gebruik bedoeld was is natuurlijk niet hetzelfde als de zalving met olie, die Jacobus opgedragen heeft, want het ligt volgens mij niet voor de hand dat het ook bij een zeer ernstige ziekte genezende werking had. Daarom is de zalving met olie in de context van יעקב Ya'aqov [Jacobus] 5:14 naar mijn mening meer van geestelijke betekenis, want er worden immers geen artsen, maar de oudsten geroepen om de zieke te zalven. Ik heb hierboven weliswaar enkele soorten van zalving met olie opgesomd, maar we weten nog steeds niet precies om wat voor soort zalving het nu gaat in Jacobus 5. Op grond van het feit dat hij hier niet het werkwoord χρίω chriō maar ἀλείφω aleiphō gebruikt, trekt men doorgaans de conclusie, dat het hierbij niet om een religieuze zalving, maar om een gewone zalving zou gaan. Dat vind ik echter te kort door de bocht, want in de Griekse vertaling van Exodus 40:14 en Numeri 3:3 wordt ἀλείφω aleiphō namelijk ook gebruikt voor de zalving van de priesters en kan dus wel degelijk ook voor een zalving gebruikt worden, die in de eerste plaats een geestelijk verwijzende betekenis heeft. Omdat de olie het symbool is van de Heilige Geest kan de zalving van een ernstig zieke een zichtbare onderstreping zijn van zijn wens naar een hernieuwde wijding aan de Eeuwige door de kracht van Ruach haQodesh, zeker als hij beseft, dat hij spoedig zal komen te overlijden. Met het oog hierop denk ik zelfs nog aan een heel andere zalving die in de Bijbel staat, maar waar vaak overheen gelezen wordt. De olie werd namelijk ook gebruikt als teken van een hartelijk welkom bij een feestmaal. Een prachtig voorbeeld hiervan vinden wij in Lucas 7:36-47. In vers 38 lezen wij, dat een vrouw, die bekend stond als zondares, tijdens een feestmaal in het huis van een Farizeeër de voeten van Yeshua kuste en zalfde met mirre. Omdat de gastheer dit afkeurde vanwege haar zondige achtergrond, maakte Yeshua hem in de verzen 44-47 het verwijt: *"Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water voor Mijn voeten hebt gij Mij niet gegeven maar zij heeft met tranen Mijn voeten nat gemaakt en ze met haar haren afgedroogd. Een kus hebt gij Mij niet gegeven, maar zij heeft, van dat Ik binnengekomen ben, niet opgehouden Mijn voeten te kussen. Met olie hebt gij Mijn hoofd niet gezalfd, maar zij heeft met mirre Mijn voeten gezalfd. Daarom zeg Ik u: Haar zonden zijn haar vergeven, al waren zij vele, want zij betoonde veel liefde!"* **Bahasa Indonesia:** *"Apakah engkau melihat wanita ini? Aku masuk ke rumahmu, engkau tidak memberikan air untuk kaki-Ku, tetapi dia membasahi kaki-Ku dengan air mata dan menyekanya dengan rambut kepalanya. Engkau tidak memberikan ciuman kepada-Ku, tetapi dia sejak Aku masuk, tiada berhenti menciumi kaki-Ku. Engkau tidak mengurapi kepala-Ku dengan minyak, tetapi dia mengurapi kaki-Ku dengan minyak wangi. Oleh sebab itu, Aku berkata kepadamu, dosanya yang banyak telah diampunkan, karena ia telah banyak mengasihi. Tetapi yang kepadanya sedikit diampunkan, dia sedikit mengasihi!"* **Javaans:** *"Kowé weruh wong wédok iki! Dongé Aku mlebu nang omahmu, kowé ora nyawisi banyu kanggo wisuh sikil, nanging wong wédok iki nelesi sikilku nganggo eluhé terus diusapi karo rambuté. Dongé Aku mlebu omahmu Aku ora mbok ambung, nanging wong wédok iki ora lèrèn enggoné ngambungi sikilku, wiwit Aku teka nang omahmu. Kowé ora nglengani sirahku, nanging wong wédok iki nglengani sikilku karo lenga wangi. Ngertia, katrésnané wong iki sing semono gedéné, ngétokké sepira gedéné dosané wongé sing wis dingapura karo Gusti Elohim. Wong sing nampa pangapura mung setitik, katrésnané ya setitik!"* Waar het mij in dit verband om gaat is het verwijt van Yeshua, dat zijn gastheer Zijn hoofd niet met olie gezalfd heeft. In Israël kende men blijkbaar het gebruik,

een gast te begroeten met een kus, water te geven voor zijn voeten en zijn hoofd te zalven met olie. Daar heeft zijn gastheer zich blijkbaar niet aan gehouden, zoals duidelijk naar voren gebracht wordt bij de vertaling van vers 46 in Het Boek: *“U hebt niet het gebruik in acht genomen Mijn hoofd met olie te zalven...”* Zoals een gast met olie gezalft werd als teken van een feestelijk welkom, zo zalft ook de Eeuwige als hemelse Gastheer degenen die Hij naar huis haalt met olie, om hen zo een warm onthaal te geven voor de feestdis, die Hij voor hen aangericht heeft, waarnaar ook David verwijst: *“Gij richt voor mij een dis aan... Gij zalft mijn hoofd met olie, mijn beker vloeit over! - Engkau menghidangkan makanan di depanku... Engkau mengurapi kepalaku dengan minyak; pialaku penuh melimpah!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 23:5) of in de Nederlandse nieuwe vertaling: *“U nodigt mij aan tafel... U zalft mijn hoofd met olie, mijn beker vloeit over!”* De ziekenzalving geeft dus aan, dat de zieke hartelijk welkom is op het feestmaal bij de Eeuwige. Daarom leren wij uit Jacobus 5, dat wij ons niet zozeer op de zalving, maar op het gebed moeten focussen, maar dat het zalven met olie daarbij wel een bijzonder intense en krachtige ondersteuning is voor de patiënt.

Vers 15a:

“En het gelovige gebed zal de lijder gezond maken, en de Eeuwige zal hem oprichten.”

Bahasa Indonesia: *“Dan doa iman akan menyembuhkan yang sakit itu, dan Tuhan akan membangunkan dia.”*

Javaans: *“Pandongané para penuntun sing nganggo pengandel bakal nambani sing lara.”*

Dit is nogal een zeer stellige belofte, waar velen zich wanhopig aan vastklampen en waar de gebedsgenezers hun luidruchtig claimen op baseren, namelijk dat het gelovige gebed de zieke zal genezen en dat de Eeuwige hem uit zijn ziekbed zal doen opstaan, ook al is hij medisch gezien al opgegeven. Deze opvatting wordt ook door Het Boek ondersteund: *“Als zij in geloof bidden, zal de zieke genezen worden; de Eeuwige zal hem gezond maken!”* Maar klopt dat wel? Geeft deze tekst aan terminale patiënten en de mensen om hen heen niet een valse hoop? Velen komen er dan namelijk bedrogen uit, want lang niet iedereen geneest na het gebed en de ziekenzalving. We maken het helaas maar al te vaak mee dat niet alleen de oudsten in geloof bidden, maar de hele gemeente en ook de zieke zelf, maar dat hij toch niet beter wordt. Het gelovig bidden in combinatie met de ziekenzalving heeft dus niet altijd de uitwerking zoals beschreven is in de geciteerde tekstvertalingen, en dan wordt er soms keihard tegen de zieke gezegd: dan mankeert er wat aan je geloof! Dat vind ik wreed en tactloos! Vaker wordt dit echter niet tegen hemzelf gezegd, maar tegen anderen. Ook dat vind ik onterecht en oordelend! Dat de verwachte genezing vaak niet plaats vindt mag echter niet worden teruggevoerd op gebrek aan geloof bij de zieke, want als dat het geval zou zijn, dan zou de zieke de oudsten niet laten komen. Als Ya'aqov [Jacobus] van een gelovig gebed spreekt, dan geeft hij daarmee immers aan dat bidden om genezing alleen maar zin heeft, als men ook daadwerkelijk gelooft dat de Eeuwige de ware Geneesheer is, die in staat is om te genezen. Als de zieke in dat geloof tekort schiet, dan zal hij het ook niet noodzakelijk achten om de oudsten erbij te halen. Toch als de zieke zich vanuit de zekerheid dat de Eeuwige hem geeft wat hij nodig heeft volkomen aan Yeshua toevertrouwt en zelf om het gebed en de zalving vraagt en desondanks toch niet beter wordt, hoe kan Jacobus dan zo stellig beloven dat het gelovige gebed de zieke zal genezen en dat de Eeuwige hem zal oprichten uit het ziekbed? Heel simpel! Dat doet hij ook niet! We worden namelijk door een foutieve vertaling op het verkeerde spoor gezet! Laten we daarom even de Nieuwe Bijbelvertaling erbij halen. Daar staat het een beetje anders: *“Het gelovige gebed zal de zieke redden, en de Eeuwige zal hem laten opstaan!”* Ziet u het verschil? Er wordt hier niet over genezing gesproken, maar over redding! Hoe staat het in de Griekse grondtekst? Het is goed om dit vers daar nog eens nauwkeurig te bekijken. Het Griekse woord σωζω sōizō, dat hier door Jacobus gebruikt wordt, betekent in eerste plaats ‘redden’, ‘verlossen’, maar kan daarnaast ook ‘behouden’ betekenen en een enkele keer ook ‘genezen’. Het is dus een woord met een dubbele lading omdat de redding of verlossing enerzijds de algehele behoudenis kan betekenen en anderzijds slechts de lichamelijke genezing. Daarom kunnen wij het werkwoord σωζω sōizō in Jacobus 5:15 op twee manieren begrijpen: het gelovige gebed zal de zieke

verlossen van zijn ziekte en: het gelovige gebed zal de zieke redden in de zin van 'behouden'. Hetzelfde woord komen we namelijk ook in מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 1:21 tegen, waarin de geboorte van Yeshua wordt aangekondigd: *"Want Hij is het die Zijn volk zal redden van hun zonden! - Karena Dialah yang akan menyelamatkan umat-Nya dari dosa mereka! - Awit Dèkné bakal nylameté bangsané sangka dosané!"* Hier heeft σωζω sōizō dus niets met genezing te maken, maar met redding, verlossing en behoudenis, die wij slechts door het offer van Yeshua kunnen verkrijgen. Hij is immers onze Redder en Verlosser, onze σωζω Sōtēr. In totaal komt het Griekse werkwoord σωζω sōizō [redden] vijf keer voor in de brief van Jacobus, waarvan het in de NBG-vertaling vier keer (1:21, 2:14, 4:12 en 5:20) vertaald is met 'behouden'. In al deze teksten gaat het om de geestelijke behoudenis en daarom zou het niet logisch zijn, als Ya'aqov datzelfde woord in hoofdstuk 5 vers 15 alleen maar gebruikt zou hebben in de betekenis van lichamelijke genezing. Nee, het Griekse werkwoord σωζω sōizō wordt in het hele Nieuwe Testament voornamelijk gebruikt in de betekenis van 'redden' en 'behouden' met oog op de eeuwige behoudenis, zoals: *"Wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden! - Tetapi yang bertahan sampai akhir, ia akan diselamatkan! - Nanging sapa sing mantep tekan entèk-entèkané, kuwi sing bakal slamet!"* (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 10:22). Slechts heel sporadisch wordt σωζω sōizō gebruikt voor zieke mensen in de betekenis van 'verlossen van ziekte'. Doorgaans wordt dit dan inderdaad vertaald met 'genezen', maar dat iemand verlost is van zijn ziekte wil niet altijd zeggen dat die persoon ook genezen is, want van iemand die aan zijn ziekte overleden is zegt men ook, dat hij verlost is uit z'n lijden. En als deze persoon dan ook nog een gelovig iemand is, dan is hij niet alleen verlost van zijn ziekte, maar dan is hij ook gered en voor eeuwig behouden. Daarom lijkt het mij logischer om Jacobus 5:15 te vertalen als: *"Het gelovig gebed zal de zieke redden!"* ofwel: *"Het gelovig gebed zal de zieke behouden!"* Toch geven velen de voorkeur aan de NBG-vertaling en lezen deze tekst alsof Jacobus in vers 15 zou beloven dat het gelovige gebed de zieke lichamen zal genezen. Opmerkelijk is, dat er gesproken wordt over het gebed van het geloof in enkelvoud en niet over de gebeden van het geloof in meervoud. Is u dat ook opgevallen? Sommige bijbeluitleggers verklaren dit door te stellen, dat de gebeden van alle oudsten bij elkaar als één gebed gezien worden. Anderen zeggen, dat het ook zou kunnen zijn dat één van de oudsten gebeden heeft uit naam van allen. Ik persoonlijk denk hierbij eerder aan het vastgelegde gebed voor de zieken zoals dat in de Sidur staat, het מי שברך Mi Sheberach, dat ook in de synagoge wordt gebeden. Daar had ik het de vorige keer al over gehad. Toen citeerde ik ook de של חולה T'fila shel chole, het gebed, dat door de zieke zelf wordt uitgesproken, want dat volgens Ya'aqov de oudste moet worden geroepen om voorbede te doen wil nog niet zeggen, dat de zieke zelf niet meer hoeft te bidden. Juist als men ziek is, mag men de Eeuwige aanroepen in het gebed. Als men in zijn ziekte steun en genezing zoekt, dan gaat men in gebed naar de hemelse Geneesheer, die niet alleen het lichaam kan genezen en behouden, maar vooral ook de ziel! Toch belooft Ya'aqov in deze verzen niet, dat de gelovigen lichamen genezen worden nadat er over hen een gebed is uitgesproken en ze met olie gezalfd zijn. De belofte die hij geeft is wel, dat de zieke in ieder geval wordt behouden door het gebed van het geloof, want de Eeuwige ziet het geloof bij de oudsten, maar ook bij de zieke zelf. Zij hebben het geloof dat de zieke gered zal worden. Maar het gebed is geen religieus dwangmiddel, ook al wordt die indruk tijdens genezingsdiensten helaas maar al te vaak gewekt. Wij kunnen de Eeuwige niet dwingen om een zieke te genezen. Wij kunnen de Eeuwige slechts nederig vragen of Hij de zieke wil genezen, of Hij de artsen wijsheid en inzicht wil geven om de juiste diagnose te stellen, de juiste behandeling en de juiste toediening van geneesmiddelen te geven om de pijn zo veel mogelijk te verzachten. Wil men in Joodse en messiasbelijdende gemeenschappen echt met een bewogen hart bidden voor de genezing van een zieke medegelovige en zijn of haar behoudenis, dan wordt dit gebed aan het שמונה עשרה Sh'mone Es're toegevoegd, niet als claim, maar uitsluitend als smeekbede. Ya'aqov geeft in vers 15 de belofte, dat het gelovig gebed de zieke zal verlossen van zijn ziekte, omdat de gelovige zich volledig richt op de Eeuwige, zich volledig aan Hem toevertrouwt. Een gelovig gebed is het gebed van geloof in en overgave aan de Eeuwige. Bij het gebed 'van het geloof' (τῆς πίστεως tēs pisteōs) kunnen we ook denken aan het 'in geloof' (ἐν πίστει en pistei) van hoofdstuk 1:6. Gelovig bidden betekent namelijk ook in geloof bidden, dat wil zeggen: echt

alles in G'ds handen leggen en erop vertrouwen, dat Hij het beste met Zijn kinderen voorheeft. Een dergelijk gebed wordt door de Eeuwige zeer zeker verhoord en daarom zal het gebed van het geloof de zieke ook behouden. Bidden met een diep G'dsvertrouwen is zo belangrijk en ik weet uit eigen ervaring welk een kracht daarvan uitgaat. Het gelovig gebed zal de zieke redden en verlossen van zijn ziekte, maar hoe die redding zal verlopen wordt hier in het midden gelaten want verlossen van ziekte is niet altijd hetzelfde als genezen. Zoals ik hierboven al eerder heb vermeld, zegt men van iemand die aan zijn ziekte gestorven is niet dat hij genezen is, maar wel dat hij verlost is uit zijn lijden. De Eeuwige is het die geneest. Hij doet dit op Zijn tijd en op Zijn manier als reactie op ons gebed, en Hij zal de zieke laten opstaan. Hoe dit zal gebeuren laat Ya'aqov ook in het midden. Hij staat misschien op doordat hij lichamen geneest, maar hij zal in elk geval zeer zeker opstaan bij het blazen van de laatste Shofar. Ya'aqov geeft de stellige belofte, dat de zieke verlost zal worden van z'n ziekte en misschien is dat geen lichamelijke, maar een geestelijke genezing, namelijk dat hij dwars door de dood heen voor altijd verlost wordt van zijn ziekte. Misschien wil de Eeuwige zijn getuigenis van een volkomen vertrouwen in Hem gebruiken om anderen bij Yeshua te brengen, desnoods dwars door de dood heen. Soms betekent ἐγερει egerei (zal oprichten) daadwerkelijk, dat er sprake is van lichamelijke genezing waardoor de zieke van zijn ziekbed kan opstaan zoals o.a. in Marcus 2:9-12 en 9:27, maar vaker wordt dit woord in het Nieuwe Testament gebruikt voor het feit dat haShem iemand laat opstaan uit de dood. Ya'aqov belooft dus, dat de Eeuwige de zieke zal doen opstaan, in elk geval op Yom haDin. Elke gelovige Jood is hiervan stellig overtuigd en belijdt het drie keer per dag in de tweede bede van het Sh'monei Esrei: *"U bent te allen tijde machtig, Adonai, U brengt doden weer tot leven, geweldig om te helpen! U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en blijft trouw aan hen die in het stof slapen! Wie is als U, Adonai, over de krachten, wie is U gelijk, Koning, die laat sterven en weer tot leven brengt, en die redding doet ontspruiten? U bent trouw aan Uw belofte, doden weer tot leven te brengen! Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die doden weer tot leven brengt!"* Dat de zieke zal opstaan uit de dood, daarover is er geen enkele twijfel, maar de vraag of haShem de zieke ook zal doen opstaan van zijn ziekbed, laat Ya'aqov open. Zijn leven is in G'ds hand. De Eeuwige geneest desnoods door de dood heen, want dat is de diepste genezing die een mens kan meemaken. Als de zieke zich geheel aan de Eeuwige toevertrouwt, mag hij juist in de crisis van zijn ernstige ziekte ervaren dat hij door het geloof in het offer van Yeshua en door het gebed in geloof behouden wordt. Zelfs als hij daarna oog in oog met de dood zal komen te staan, mag hij weten, dat zijn behoudenis sterker is dan de dood, want als hij zal sterven, dan zal hij helemaal verlost worden van zijn ziekte en voor altijd behouden zijn. Reeds de eerste gemeente geloofde stellig in de opgestane Mashiach, die ook zijn tal'midim [discipelen] uit de dood zou laten opstaan en ook wij mogen vol verwachting daarnaar uitkijken. Dat is een bemoediging voor allen die ziek zijn en geeft hen de kracht om hun ziekte te dragen. De dood heeft niet het laatste woord, maar Yeshua, die onze Redder en Verlosser is, heeft het laatste woord. Daarop mogen wij blijven vertrouwen. Toch zou het onjuist zijn om daaruit de conclusie te trekken, dat Jacobus 5:15 helemaal niets met lichamelijke genezing te maken heeft. Een heel enkele keer betekent het werkwoord σώζω sōizō in het Nieuwe Testament daadwerkelijk 'genezen', zoals bijvoorbeeld in Handelingen 4:8-10, waar Petrus zegt: *"Leiders van het volk en oudsten, nu wij vandaag worden verhoord omdat we een zieke hebben geholpen, en nu ons wordt gevraagd hoe het komt dat hij is genezen, dient u allen en het hele volk van Israël te weten dat deze man hier gezond voor u staat dankzij de naam van Yeshua haMashiach uit Natzeret, die door u gekruisigd is maar die door G'd uit de dood is opgewekt! - Hai para pemimpin bangsa dan para tua-tua Israel, jika kami hari ini diperiksa atas dasar perbuatan baik terhadap orang yang sakit, yang dengannya dia telah disembuhkan; maka ketahuilah oleh kamu semua dan oleh seluruh bangsa Israel, bahwa dalam Nama Yeshua haMashiach orang Nazaret yang telah kamu salibkan itu, yang telah Elohim bangkitkan dari antara orang mati; karena Dialah orang ini telah berdiri di hadapan kamu semua!"* en: *"In Lystra zat een man op straat die geen kracht in zijn voeten had; hij was al sinds zijn geboorte verlamd en had nooit kunnen lopen. Toen deze man naar een toespraak van Sha'ul [Paulus] luisterde, keek Sha'ul hem strak aan en zag dat hij geloofde dat hij genezen kon worden. Daarom riep hij hem toe: Kom overeind en ga op uw benen staan! De man sprong op en begon te lopen. - Dan di Listra, ada seseorang yang sedang duduk, yang lemah kakinya,*

yang menderita lumpuh sejak dari kandungan ibunya, yang belum pernah berjalan. Orang ini mendengarkan Sha'ul [Paulus] yang sedang berbicara, yang menatapnya dan melihat bahwa dia memiliki iman untuk diselamatkan. Dia berkata dengan suara nyaring: Berdirilah tegak di atas kakimu! Dan dia melompat dan berjalan kian kemari.” (מִפְעֻלֹת Mifa'alot [Handelingen] 14:8-10). Het woordje σῴζω sōizō betekent soms inderdaad ook lichamelijke genezing, maar hoe die genezing plaats vindt, is niet van belang. Soms geneest de Eeuwige rechtstreeks, maar meestal gebruikt hij doctoren en medische apparatuur om de zieke te genezen. Wat van belang is, is de stellige belofte dat de zieke verlost zal worden van zijn ziekte en dat hij voor altijd behouden zal worden!

Vers 15b:

“En als hij zonden heeft gedaan, zal hem vergiffenis geschonken worden.”

Bahasa Indonesia: *“Dan jika dia telah melakukan dosa, hal itu akan diampunkan kepadanya.”*

Javaans: *“Lan nèk dèkné nduwé salah, Gusti uga bakal ngapura.”*

Ya'aqov wijst de lezers in zijn brief er op, dat ziekte weliswaar een urgent probleem is, en zeker als het gaat om een ziekte met een dodelijke afloop, maar dat men er op zijn ziekbed toch bij stil moet staan dat het eigenlijke probleem nog veel dieper ligt dan de ziekte. Het is de zonde in ons leven die ervoor zorgt, dat we niet recht tegenover de Eeuwige kunnen staan en blokkades vormen in onze omgang met Hem waardoor Zijn genezende kracht niet kan stromen in ons leven. Als de zieke dit beseft en last heeft van zijn zonden in het vooruitzicht, dat hij misschien al binnenkort voor G'ds troon moet verschijnen, dan mag het een grote bemoediging voor hem zijn te weten dat zijn zonden zullen worden vergeven. De genezing is namelijk pas compleet als zowel het lichamenlijk alsook het geestelijk herstel gepaard gaat met de vergeving van zonden, want keer op keer zien we, dat Yeshua telkens zei: *“Uw zonden zijn u vergeven - dosa-dosamu telah diampunkan bagimu!”* als Hij een zieke genas, zoals o.a. in Marcus 2:5. Hij liet daarmee zien, dat ons uiteindelijke heil niet ligt in de genezing van onze ziekte maar in de vergeving van onze zonden. Genezing is hier daarom ook niet een doel op zich, maar staat geheel in het kader van het herstel van onze relatie met de Eeuwige. Terugkomend op vers 15a, dat we hierboven hebben behandeld, moeten wij bij de vertaling van het werkwoord σῴζω sōizō niet gaan kiezen tussen redden òf genezen, maar deze tekst juist uitleggen vanuit de dubbele betekenis van dit woord, namelijk dat het gelovige gebed de ernstig zieke zal verlossen van zijn ziekte èn hem zal redden van zonde en dood. Maar aan de voorbede van de oudsten wordt hier in vers 15b nog een derde belofte verbonden: gesteld, dat die zieke zonden heeft gedaan, en die zonden als schuld belijdt, dan zullen deze zonden hem vergeven worden. Toch let op: er staat in deze tekst niet, dat hij de zonden aan de oudsten moet belijden! De oudsten zijn immers geen rooms-katholieke priesters die de biecht komen afnemen en daarom mag uit dit vers ook niet de conclusie getrokken worden dat het de oudsten zouden zijn die de zieke vergeving schenken voor zijn zonden zodat hij in de hemel komt, want zij geven geen absolutie! Alleen de Eeuwige kan zonden vergeven en daarom moet de zieke net als iedereen zijn persoonlijke zonden aan Hem belijden. Daar heeft hij geen biechtvader voor nodig. Het wordt een ander verhaal als er sprake is van een specifieke zonde tegenover een bepaalde persoon. In dat geval is het natuurlijk noodzakelijk, dat de zieke deze zonde aan degene belijdt over wie het gaat en deze persoon om vergeving vraagt. Maar dat is volgens mij in dit vers nog niet aan de orde, maar wel in het volgende vers dat we straks zullen behandelen. In elk geval kunnen we niet zeggen, dat bepaalde zonden de reden zijn geweest voor dit ziekbed. En toch wordt dit helaas maar al te vaak gezegd. Ten onrechte concludeert men dan, dat iemand ziek is vanwege zijn zonden en dat hij niet geneest omdat hij niet al zijn zonden beleden zou hebben. Mensen staan nogal gauw klaar met hun oordeel en leggen de schuld van het niet genezen dus bij de zieke. Ik vind het wreed en liefdeloos, als men over iemand die ziek is en niet geneest in het roddelcircuit zegt, dat het zijn eigen schuld is, want dan had hij maar niet moeten zondigen. Iedereen zondigt! Wij allemaal! Niet voor niets lieten ze allen hun stenen vallen en liepen weg toen Yeshua gezegd heeft: *“Wie van u zonder zonde is, mag de eerste steen gooien! - Siapa di antara kamu yang tidak berdosa, biarlah dia yang pertama melemparkan batu kepada wanita*

itu!" (יוחנן Yochanan [Johannes] 8:7). Natuurlijk kan het wel eens voorkomen, dat iemand inderdaad als gevolg van zonde ziek wordt. De Eeuwige kan inderdaad een ziekte op iemand leggen vanwege bepaalde persoonlijke zonden, maar dan zal de Eeuwige hem dat ook laten zien als hij erom bidt. In dat geval weet de zieke dus om welke zonden de Eeuwige hem het ziekbed gaf en dan kan hij Hem daarvoor om vergeving vragen. Als hij daarna geneest, dan weet hij dat de Eeuwige hem zijn zonden volkomen vergeven heeft. Wat een opluchting! In zijn algemeenheid kunnen wij er dus van uitgaan, dat het in dat geval om zonden gaat, waarvan de zieke zelf beseft, dat ze tussen G'd en hem instaan. Maar dat is in Jacobus 5:15 volgens mij niet het geval. Het is niet altijd zo dat als iemand ziek is, daar een concrete zonde van hemzelf achter zit. De zinsnede in vers 15: *"En als hij zonde heeft gedaan... - Dan jika dia telah melakukan dosa..."* laat namelijk open of er sprake is van zonde of niet. Dat Ya'aqov deze zin begint met *κᾶν* kan [en als], laat duidelijk zien, dat hij niet bij voorbaat een oorzakelijk verband tussen zonden en de ziekte legt. Hij zegt hier dus niet, dat de zieke een concrete zonde gedaan zou hebben waarvoor hij met de ziekte gestraft is. Hij zegt alleen: mocht het zo zijn dat de zieke gezondigd heeft, en in principe doen we dat allemaal, dan wordt hem dat in elk geval wel vergeven na het gebed van geloof en de zalving met olie. Zonde is in dit vers dus niet aan de orde om een oorzaak van de ziekte aan te geven, zoals dat ook niet het geval was in het bekende verhaal van de genezing van de blindgeborene: *"In het voorbijgaan zag Yeshua iemand, die al vanaf zijn geboorte blind was. Zijn leerlingen vroegen: Rabbi, hoe komt het dat hij blind was toen hij geboren werd? Heeft hij zelf gezondigd of zijn ouders? Hij niet en zijn ouders ook niet, was het antwoord van Yeshua, maar G'ds werk moet door hem zichtbaar worden!"* **Bahasa Indonesia:** *"Dan ketika sedang lewat, Dia melihat seorang yang buta sejak lahirnya. Dan para murid-Nya menanyai Dia, dengan berkata: Rabi, siapakah yang berdosa, orang ini, atukah orang tuanya, sehingga dia dilahirkan buta? Yeshua menjawab: Bukan orang ini atau orang tuanya berdosa, tetapi supaya pekerjaan-pekerjaan Elohim dapat dinyatakan di dalam ia!"* **Javaans:** *"Dongé Gusti Yeshua mlaku Dèkné terus weruh wong sing lamur kawit lairé. Murid-muridé terus takon: Rabi, apa sing marakké wong iki lair lamur: salahé dèkné déwé apa salahé wong tuwané? Gusti Yeshua semaur: Ora salahé sapa-sapa! Wongé déwé ora salah lan wong tuwané ya ora salah. Wong kuwi lamur supaya kwasané Gusti Elohim bisa kétok sangka uripé!"* (יוחנן Yochanan [Johannes] 9:1-3).

Vers 16a:

"Belijdt daarom elkander uw zonden en bidt voor elkander, opdat gij genezing ontvangt."

Bahasa Indonesia: *"Akuilah kesalahan seorang terhadap yang lain dan saling mendoakanlah seorang terhadap yang lain, supaya kamu dapat disembuhkan."*

Javaans: *"Mulané, sing lara kudu ngomongké salahé lan liya-liyané kudu ndongakké sing lara supaya bisa mari."*

Ook deze zinsnede wordt helaas maar al te vaak verkeerd begrepen, verkeerd geïnterpreteerd en verkeerd toegepast, vooral in evangelische en charismatische kringen. Heeft u het wel eens meegemaakt, dat iemand in de dienst naar voren kwam om publiekelijk zijn of haar zonden aan de gemeente te belijden? Vast wel! En heeft u het ook wel eens meegemaakt, dat iedereen naar voren kwam en om de beurt zijn of haar zonden publiekelijk te belijden? Ik dacht het niet! En toch beroept men zich voor deze praktijken op Jacobus 5:16. Wat klopt hier niet? Heeft in zo een grote gemeente met honderden leden slechts een enkeling gezondigd en de rest niet? Dat lijkt mij sterk. Iedereen heeft gezondigd, niemand uitgezonderd (Romeinen 3:23)! Dus waarom komt niet iedereen naar voren? Is het überhaupt wel de bedoeling om naar voren te komen om de persoonlijke zonden eenzijdig via de microfoon luidkeels aan de hele gemeente te belijden? Of heeft Ya'aqov in vers 16a iets anders bedoeld? Ik denk, dat het van groot belang is om dat nader te onderzoeken, want deze verkeerde interpretatie van dit vers heeft al door de jaren heen veel pijn en ellende veroorzaakt, relaties kapot gemaakt en levens verwoest! Helaas is het vaak zo, dat velen die men als broeders en zusters heeft beschouwd, de beleden zonden die ze in de dienst gehoord hebben, naderhand gaan doorvertellen en daarmee misbruik maken van het geschonken vertrouwen omdat ze niet werkelijk meeleven. Zo komen de praatjes de wereld

in, en alles wat men op zondag aan de gemeente heeft opgebiecht, komt men door de weeks op straat weer tegemoet. Ook komt het nog wel eens voor dat medegelovigen degene die zijn of haar zonden had beleden, de volgende zondag veroordelend aankijken en niet meer met hem of haar om willen gaan. Ook hoort men sommigen achter voorgehouden hand fluisteren: "Dat had ik nooit van hem of haar verwacht..." Deze mensen hebben Jacobus 5:16 echt niet goed begrepen, want zelf zijn ze nog nooit naar voren geweest, want wat zij hebben uitgevreten hoeft een ander niet te weten. En dat is sowieso al een verkeerde gedachte, dat slechts enkele gemeenteleden hun zonden publiekelijk zouden moeten belijden en niet iedereen. Ik vind, dat, als ze deze tekst al verkeerd toepassen, dat ze daarin dan ook echt consequent moeten zijn en niet selectief daarmee moeten omgaan, want als ze de NBG-vertaling willen aanhouden, dan moeten ze ook daadwerkelijk allemaal hun zonden aan elkaar belijden, maar dat doen ze niet. Toch zoals gezegd is dat ook helemaal niet de bedoeling van deze tekst. Omdat Ya'aqov in vers 15 geschreven heeft, dat de zonden van de zieke vergeven zijn door de voorbede van de oudsten, trekt men dit door naar vers 16. Maar nog afgezien van het feit dat Ya'aqov het in vers 15 helemaal niet had over het openbaar belijden van de zonden, heeft hij het in vers 16 zelfs helemaal niet over de zonden. Dat misverstand berust m.i. op een ongelukkige vertaling, want terwijl Jacobus in vers 15 het Griekse woord ἁμαρτία hamartia gebruikt voor 'zonde', heeft hij het in vers 16 over παραπτώματα paraptōmata, dat men eigenlijk beter met 'misstappen' zou kunnen vertalen. De Statenvertaling vertaalt het met 'misdaden' en dat woord dekt al wat meer de lading en maakt duidelijk, dat hiermee niet zozeer zonden tegenover de Eeuwige bedoeld zijn, maar misdaden ofwel misdrijvingen tegenover de medemens of, om wat concreter te zijn, tegenover de medegelovige. Dat heeft in de eerste plaats te maken met de onderlinge zonde. Wat Ya'aqov hier bedoelt, is dus, dat er door de gelovigen de zonden in de onderlinge relaties beleden moeten worden. Het is dus geen openbare zondenbelijdenis, maar een één-op-één-gesprek, waarin men de zondige daden naar elkander toe moet belijden en elkaar daarvoor om vergeving vraagt. Men zou dit vers daarom ook kunnen vertalen met: *"Beken elkaar uw schuld en bid voor elkaar!"* Bij deze schuld kunnen we denken aan onderlinge blokkades, verstoorde verhoudingen, afgunst, jaloezie, kortom alles wat men tegen elkaar misdaan heeft, alles wat het ene gemeentelid het andere heeft aangedaan in woorden, daden maar ook in gedachten. Dat komt alleen maar goed als men het met elkaar durft uit te praten en men elkaar daarvoor oprecht om vergeving vraagt. Elkaar de schuld belijden houdt daarom ook in, elkaar vervolgens ook echt te vergeven! Nadat Hij het 'Onze Vader' had uitgesproken vond Yeshua het uitermate belangrijk om in Mattheüs 6:14-15 de vijfde bede: *"En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren - dan ampunkanlah kepada kami utang-utang kami, seperti kami juga mengampunkannya kepada para pengutang kami"* nog extra aan te scherpen door de toevoeging: *"Want indien gij de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader ook u vergeven; maar indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven! - Sebab, jika kepada manusia kamu mengampunkan kesalahan-kesalahan mereka, Bapa surgawimu pun akan mengampunkan kepadamu. Namun, jika kepada manusia kamu tidak bisa mengampunkan kesalahan-kesalahan mereka, Bapamu pun tidak akan mengampunkan kesalahan-kesalahanmu."* In Marcus 11:25-26 zegt Yeshua hetzelfde: *"En wanneer gij staat te bidden, vergeeft wat gij tegen iemand mocht hebben, opdat ook uw Vader in de hemelen uw overtredingen vergeve. Indien gij echter niet vergeeft, zal ook uw Vader, die in de hemelen is, uw overtredingen niet vergeven! - Dan ketika kamu berdiri untuk berdoa, ampunkanlah apabila kamu mempunyai sesuatu terhadap seseorang, supaya Bapamu di surga pun mengampunkan kepadamu kesalahan-kesalahanmu. Namun, jika kamu tidak mengampunkan, Bapamu di surga pun tidak akan mengampunkan kesalahan-kesalahanmu!"* Het is dus duidelijk een wisselwerking die van grote invloed is op de gebedsverhoring, waarvan velen zich helaas niet of slechts ontoereikend bewust zijn. In de Talmud lezen wij hierover het volgende: *"Overtredingen tussen mens en G'd verzoent Yom Kipur [de Grote Verzoendag] in geval van passend berouw, maar overtredingen tussen mens en mens worden daarop niet verzoend, tenzij de schuldige zijn naaste eerst milder gestemd heeft!"* (ירמ"א Yoma VIII, 9). Dat laatste valt beslist niet mee. Ik denk dat we het allemaal wel eens hebben ondervonden hoe moeilijk het is om je eigen trots in te slikken en iemand nederig om vergeving te vragen die men iets heeft aangedaan, maar juist dat is de voorwaarde om vergeving te kunnen ontvangen. Men moet de moed hebben om berouw te tonen en te zeggen dat het je spijt, want uit deze houding moet

blijken of de vergeving en verzoening ook serieus wordt nagestreefd. En pas als er ook daadwerkelijk vergeving wordt geschonken heeft de ander het recht om op zijn beurt ook de Eeuwige om vergeving te vragen voor zijn eigen zonden, fouten en tekortkomingen, anders niet. Daarom schrijft Ya'aqov, dat wij het kwaad uit de weg moeten ruimen door er met elkaar over te praten, elkaar te vergeven en dan voor elkaar te bidden. Zo behoren gelovigen sowieso altijd met elkaar om te gaan, maar al helemaal als het gaat om een gezamenlijke voorbede als gemeente voor de genezing van een zieke. Vanuit deze concrete situatie stelt Ya'aqov, dat net zoals de voorbede van de oudsten vergeving voor de zonden van de zieke kan bewerken, dit ook van toepassing is op de voorbede van de gemeenteleden voor elkaar. Toch in tegenstelling tot vers 15 gaat het in vers 16 om gericht bidden voor elkaar vanwege ziekte met het oog op genezing. Terwijl Jacobus in vers 15 heel stellig belooft, dat het gebed in geloof de zieke zal verlossen van zijn ziekte, belooft hij in vers 16 geen genezing, maar roept zijn lezers op om te bidden voor genezing en gebruikt daarvoor het woord *ἰαομαι* *iaomai* als medische term, want in het Nieuwe Testament heeft dit woord vrijwel altijd betrekking op het lichamelijk herstel van een zieke. Met zijn oproep om voor de genezing van zieke broeders en zusters te bidden betreft hij de hele gemeente erbij, omdat ieder gemeentelid een afzonderlijk onderdeel is van het lichaam waarmee de gemeente door Sha'ul [Paulus] vergeleken wordt: *“Want gelijk het lichaam een is en vele leden heeft, en al de leden van het lichaam, hoe vele ook, een lichaam vormen, zo ook de Mashiach; want door één Geest zijn wij allen tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen, en allen zijn wij met één Geest gedrenkt. Want het lichaam bestaat toch ook niet uit een lid, maar uit vele leden! - Sebab, bahkan sebagaimana tubuh itu satu dan dia memiliki banyak anggota dan semua anggota dari satu tubuh karena ada banyak merupakan satu tubuh, demikian jugalah Mashiach. Sebab juga, oleh satu Roh kita semua telah dibaptis ke dalam satu tubuh, baik orang Yahudi, maupun Yunani, baik hamba, maupun orang merdeka, dan semuanya telah diberi minum dalam satu Roh. Sebab tubuh juga bukanlah satu anggota, melainkan banyak.”* (1 Korinthiërs 12:12-14). Dat lichaam kan alleen maar goed functioneren als alle leden goed en gezond met elkaar samenwerken, maar als één lid van de gemeente ziek wordt en daardoor niet goed meer kan functioneren, dan raakt dit de gemeente. Daar schrijft Sha'ul in vers 26: *“Als één lid lijdt, lijden alle leden mee! - Dan manakala satu anggota menderit, seluruh anggota turut menderit!”* Vandaar dat de hele gemeente voor de zieke op de bres moet staan, niet alleen door bij hem thuis de handen te laten wapperen of hem in het ziekenhuis te bezoeken, waarover mijn vorige studie ging, maar vooral door te bidden voor zijn genezing. Als één lid lijdt, lijden alle leden mee, maar als één lid genezing ontvangt, dan delen allen in zijn genezing, toch wil er sprake zijn van genezing, dan zal er eerst vergeving voor de beleden zonden jegens elkaar moeten komen.

Vers 16b:

“Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt.”

Bahasa Indonesia: *“Doa orang yang benar, ketika bekerja, memiliki kekuatan yang besar!”*

Javaans: *“Awit kowé kudu ngerti para sedulur, pandongané wong sing manut kekarepané Gusti kuwi gedé kwasané!”*

Wij sluiten deze studie af met een veel aangehaalde tekst: *“Het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet!”* (NBV). Ya'aqov voegt dit er nog aan toe ter ondersteuning van zijn oproep om voor elkaars genezing te bidden en hij benadrukt daarbij, dat het gebed van een rechtvaardige veel kracht heeft of volgens de NBG-vertaling veel vermag. In Het Boek is dit vers als volgt vertaald: *“Want als een goed en rechtvaardig mens G'd om iets bidt, heeft dat een geweldige uitwerking!”* Dat klopt helemaal! Toch let op: het gebed om genezing vermag wel veel maar niet alles, want de uitkomst van dit gebed moeten wij overlaten aan de Eeuwige. Ya'aqov zegt namelijk niet, dat iedere zieke waarvoor wij bidden ook daadwerkelijk zal genezen, want zoals wij al in de behandeling van vers 15 hebben gezien laat de Eeuwige het soms toe, dat ziekbedden ook sterfbedden kunnen worden. Het gebed van een rechtvaardige vermag wel veel en wij mogen er ook veel van verwachten, maar soms verhoort de Eeuwige onze gebeden op een andere manier dan wij gewenst hebben, wat Hij bepaalt wat het beste voor ons is. Toch blijft er nog één vraag over: Ya'aqov heeft het over het gebed van een rechtvaardige, een

Tzadiq! Toch wie is een rechtvaardige? Wanneer ben je rechtvaardig? Ik denk, dat de vertaling van vers 16b in de Groot Nieuws Bijbel een stuk duidelijker is. Daar lezen wij: *“Want het gebed van iemand die de wil van G'd doet, bezit een krachtige uitwerking!”* Bingo! Hier staat het zwart op wit: een rechtvaardige is iemand, die de wil van G'd doet! Een rechtvaardige is niet iemand zonder zonde, want: *“Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet! Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid. - Jika kita berkata bahwa kita tidak mempunyai dosa, kita sedang menyesatkan diri kita sendiri, dan kebenaran tidak ada di dalam kita. Jika kita mengakui dosa-dosa kita, Dia adalah setia dan adil, sehingga Dia akan mengampunkan kepada kita dosa-dosa itu dan membersihkan kita dari segala ketidakadilan!”* (א ירחנן Yochanan alef [1 Johannes] 1:8-9). Een rechtvaardige is derhalve iemand die zijn zonde als schuld belijdt en ernaar streeft, G'ds wil te volbrengen. Ya'aqov legt ons duidelijk uit wat hij onder een rechtvaardige verstaat: *“Wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft? Kan dat geloof hem behouden? Stel, dat een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en aan dagelijks voedsel, en iemand uwer zegt tot hen: Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed, zonder hen echter van het nodige voor het lichaam te voorzien, wat baat dit Zo is het ook met het geloof: indien het niet met werken gepaard gaat, is het, op zichzelf genomen, dood. Maar, zal iemand zeggen: Gij hebt geloof en ik heb werken. Toon mij dan uw geloof zonder de werken en ik zal u mijn geloof tonen uit mijn werken!”* - *“Gij ziet, dat een mens gerechtvaardigd wordt uit werken en niet slechts uit geloof.”* - *“Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder werken dood.”*

Bahasa Indonesia: *“Hai saudara-saudaraku, apakah gunanya jika seseorang dapat berkata mempunyai iman, tetapi dia tidak mempunyai perbuatan? Apakah iman itu sanggup menyelamatkannya? Dan, apabila seorang saudara atau saudari kedatangan telanjang dan mereka kekurangan makanan sehari-hari, tetapi seseorang dari antara kamu berkata kepadanya: Pergilah dengan damai, hangatkan dan kenyangkanlah dirimu, sedangkan kamu tidak memberikan kepada mereka apa yang dibutuhkan tubuhnya, apakah gunanya? Demikian pula iman, jika dia tidak mempunyai perbuatan, dengan sendirinya dia itu mati. Sebaliknya, seseorang akan mengatakan: Engkau memiliki iman dan aku memiliki perbuatan, tunjukkanlah kepadaku imanmu tanpa perbuatan-perbuatanmu, dan aku akan menunjukkan kepadamu imanku dari perbuatan-perbuatanku.”* - *“Oleh karena itu kamu melihat, bahwa manusia dibenarkan atas dasar perbuatan-perbuatan dan bukan hanya atas dasar iman.”* - *“Sebab, seperti halnya tubuh tanpa roh adalah mati, demikian pula iman tanpa perbuatan adalah mati.”*

Javaans: *“Para sedulur, apa gunané wong ngomong nèk pretyaya, nanging ora ènèng wujuté, awit ora dilakoni. Apa pretyayané wongé bisa nylametké uripé? Mesti ora. Gampangé omong, ènèng sedulur lanang apa wédok butuh sandang lan pangan. Lah kowé namung ngomong karo wongé: Mlaku sing apik-apik. Muga-muga sampé sandang lan panganmu, nanging wongé ora mbok kèki apa butuhé. Tibaké omongmu ora ènèng wujuté. Mengkono uga pretyaya, nèk ora kétok wujuté, pretyaya kuwi mati, ora kanggo gawé. Nanging menawa waé terus ènèng sedulur sing ngomong: Ah, iku ya garèk wongé! Ènèng sing namung njagakké pretyayané lan ènèng sing namung njagakké penggawéné. Sauranku marang wong sing nduwèni omong kaya ngono kuwi ngéné: Aku kepéngin ngerti kepriyé enggonmu arep nduduhké pretyayamu tanpa kétok penggawéné. Lan aku bakal nduduhké pretyayaku sangka penggawéku.”* - *“Lan saiki ya wis tyeta banget nèk manungsa bisané ketampa Gusti Elohim ora namung jalaran sangka pretyayané waé, nanging jalaran sangka pretyayané lan penggawéné.”* - *“Kayadéné awak nèk wis ora ènèng ambekané mesti mati, mengkono uga pretyaya, nèk ora ènèng penggawéné ya mati.”* (יעקב Ya'aqov [Jacobus] 2:14-18, 24 en 26). Een rechtvaardige is iemand die niet alleen hoorder maar ook dader is en het geloof in de praktijk brengt, waardoor hij G'ds wil doet: *“Weest daders des Woords en niet alleen hoorders: dan zoudt gij uzelf misleiden. Want wie hoorder is van het Woord en niet dader, die gelijkt op een man, die het gelaat, waarmede hij geboren is, in een spiegel beschouwt; want hij heeft zich beschouwd, is heengegaan en heeft terstond vergeten, hoe hij er uitzag. Maar wie zich verdiept in de volmaakte Wet, die der vrijheid, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtige hoorder, doch als een werkelijk dader, die zal zalig zijn in zijn doen!”*

Bahasa Indonesia: *“Dan jadilah pelaku firman, dan bukan hanya pendengar yang menipu diri sendiri. Sebab jika seseorang menjadi pendengar firman tetapi bukan pelaku, ia ini telah menjadi seperti orang yang mengamati wajah aslinya pada sebuah cermin, karena,*

dia mengamati dirinya, tetapi setelah pergi, maka dia segera melupakan seperti apakah dirinya. Namun, dia yang melakukan penyelidikan terhadap torat yang sempurna mengenai kemerdekaan, dan yang terus bertekun, dia bukanlah orang yang menjadi pendengar yang pelupa, tetapi seorang pelaku perbuatan, dia akan menjadi orang yang berbahagia dalam perbuatannya!” **Javaans:** “Nanging aja namung dirungokké waé, pitutur kuwi kudu mbok lakoni tenan. Nèk kowé namung ngrungokké, tibaké kowé ngapusi awakmu déwé. Awit nèk kowé namung ngrungokké, nanging ora mbok lakoni, kowé kenèng dipadakké karo wong sing ngadek nang ngarep pengilon kaé lan weruh rupané déwé. Nanging nèk wis lunga sangka kono wongé lali menèh rupané kaya ngapa. Nanging sapa sing nggatèkké marang pituturé Gusti Elohim lan nglakoni kanti temen, tegesé ora namung ngrungokké waé, Gusti Elohim mesti bakal mberkahi wong kuwi ing tandang-gawé apa waé, awit pituturé Gusti Elohim kuwi sampurna lan ngluwari manungsa sangka urip sing ala!” (יעקב Ya’aqov [Jacobus] 1:22-25). Sha’ul [Paulus] vult dit aan: „Want niet de hoorders der Wet zijn rechtvaardig bij G’d, maar de daders der Wet zullen gerechtvaardigd worden! - Sebab bukan para pendengar Torat yang benar di hadapan Elohim, tetapi para pelaku Torat akan dibenarkan! - Dadiné para sedulur, wong sing ditampa karo Gusti Elohim kuwi ora wong sing namung ngerti marang wèté Gusti Elohim liwat nabi Moshe, ora, nanging wong sing nglakoni apa sing diwulangké ing wèt-wèté nabi Moshe.“ (Romeinen 2:13). Baruch Ata Adonai, rofe haCholim! Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die de zieken geneest! Amen!”

Werner Stauder